

ODPIS

Sygn. akt VIII U 2468/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSR del. do SO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 10 maja 2016 r. w Poznaniu

odwołania **P. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 25 czerwca 2015r., znak: (...)

w sprawie **P. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 10 maja 2015 roku

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 czerwca 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43) oraz art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 748; dalej: ustawa emerytalno-rentowa), po rozpoznaniu wniosku złożonego w dniu 10 marca 2015 r., odmówił P. K. prawa do emerytury.

Uzasadniając wskazał, iż wnioskodawca wykazał 24 lata, 10 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 3 dni okresów nieskładkowych, co łącznie stanowi 25 lat, 1 miesiąc i 28 dni. Ponadto P. K. nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 9 lipca 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **P. K.** złożył odwołanie od powyższej decyzji.

W uzasadnieniu podniósł, iż pracował na koparce w szczególnych warunkach w pełnym wymiarze czasu na stanowisku operatora. Odwołujący zaznaczył także, iż w tamtym czasie nie wystawiano mu świadectwa pracy w szczególnych warunkach, a obecnie zakład już nie istnieje w związku z czym nie ma możliwości pozyskania odpowiedniego

dokumentu. Natomiast w 2003 r. odwołujący miał wypadek i jego uwaga skupiła się na leczeniu oraz rehabilitacji. / vide odwołanie k. 2 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie k. 4-5 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

P. K. urodził się w dniu (...) Odwołujący nie jest członkiem OFE.

Odwołujący posiada okres ubezpieczenia wynoszący 24 lata, 10 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 3 dni okresów nieskładkowych, co łącznie stanowi 25 lat, 1 miesiąc i 28 dni.

P. K. od 15 grudnia 2004 r. pobiera rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy, która w oparciu o orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS została przyznana do dnia 30 listopada 2018 r.

bezsporne; nadto dowód: dokumenty w aktach organu rentowego

Składając wniosek o ustalenie kapitału początkowego w dniu 22 października 2003 r. przedłożył m.in. :

- kserokopię świadectwa pracy z dnia 6 maja 1995 r. wystawionego przez Przedsiębiorstwo (...) (...) w P., w którym wskazano, iż był zatrudniony od 24 lipca 1974 r. do 30 kwietnia 1990 r. na stanowisku pomocnika operatora koparki, a następnie operatora koparki,
- kserokopię świadectwa pracy z dnia 6 maja 1995 r. wystawionego przez Przedsiębiorstwo (...) (...) w P., w którym podano, że był zatrudniony od 1 maja 1990 r. do 31 października 1990 r. na stanowisku operatora koparki,
- kserokopię świadectwa pracy z dnia 12 czerwca 1995 r. wystawionego przez Przedsiębiorstwo (...) w P., w którym podano, że pracował od 5 listopada 1990 r. do 9 czerwca 1995 r. w pełnym wymiarze czasu jako operator koparki wraz z zaświadczeniem o pobieraniu zasiłków chorobowych w okresach: od 16 do 28 lutego 1991 r., od 1 do 29 marca 1991 r., od 1 do 28 września 1993 r., od 14 do 28 lutego 1994 r., od 20 do 25 października 1994 r.

Decyzją z dnia 5 lutego 2008 r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy P. K. na dzień 1 stycznia 1999 r. Organ rentowy uwzględnił 24 lata, 10 miesięcy i 25 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 3 dni okresów nieskładkowych.

bezsporne; nadto dowód: dokumenty w aktach kapitału początkowego

Dnia 10 marca 2015 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Do wniosku odwołujący dołączył świadectwo pracy z dnia 12 czerwca 1995 r. wystawione przez Przedsiębiorstwo (...), w którym wskazano, iż od 5 listopada 1990 r. do 9 czerwca 1995 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy jako operator koparki w szczególnych warunkach.

Po analizie zgromadzonych dokumentów, decyzją z dnia 25 czerwca 2015 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Zakład uznał, iż odwołujący legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 25 lat, ale nie udokumentował wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

bezsporne; nadto dowód: dokumenty w aktach organu rentowego

W okresie od 24 lipca 1974 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 1 maja 1990 r. do 31 października 1990 r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) (...) w P.. Początkowo odwołujący został zatrudniony na stanowisku pomocnika maszynisty spycharki, ponieważ każdy nowo zatrudniony pracownik był przyjmowany najpierw jako pomocnik. Dopiero po przepracowaniu 3 miesięcy był kierowany na kurs do W.. Odwołujący w grudniu 1974 r. uzyskał uprawnienia kategorii III do obsługi ciężkich maszyn budowlanych i drogowych o specjalności koparki

jednonaczyniowe i z dniem 1 stycznia 1975 r. został przeniesiony na stanowisko operatora koparki. W lutym 1981 r. odwołujący uzyskał uprawnienia II kategorii. W okresie od 5 sierpnia 1985 r. do 31 lipca 1986 r. P. K. był zatrudniony na budowie eksportowej w ZSRR. W trakcie tego zatrudnienia odwołujący od 26 kwietnia 1977 r. do 10 kwietnia 1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

W okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) odwołujący obsługiwał koparkę gaśnicową, a pod koniec zatrudnienia również koparkę kołową. Jest to ciężki sprzęt budowlany.

dowód: akta osobowe (k. 29), zaświadczenie ukończenia kursu z 21.12.1974 r. (k. 30); książeczka wojskowa (k. 37); zeznania świadków: R. R. (k. 31), R. K. (k. 39); zeznania odwołującego (k. 31)

W Przedsiębiorstwie (...) (...)w P. pracowali również R. R. i R. K..

R. R. był zatrudniony w okresie od dnia 7 grudnia 1973 r. do dnia 30 września 1989 r. jako pomocnik maszynisty koparki, a później maszynista koparki.

R. K. był zatrudniony w okresie od dnia 1 października 1973 r. do 31 sierpnia 1988 r. jako pomocnik maszynisty koparki, a później maszynista koparki. Dnia 17 września 2003 r. pracodawca wystawił R. K. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym wskazał, iż w okresie od 1 października 1973 r. do 31 sierpnia 1988 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace maszynisty ciężkich maszyn budowlanych wymienioną w wykazie A dziale V poz. 3 pkt 1 stanowiącym załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę. Przy uwzględnieniu powyższego świadectwa, organ rentowy decyzją z dnia 20 marca 2014 r. przyznał świadczeniowi emeryturę przy obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach.

dowód: akta emerytalne świadków: R. R. (k. 27) i R. K. (k. 28); akta osobowe świadków (k. 29), zeznania świadków: R. R. (k. 31), R. K. (k. 39)

Natomiast w czasie od 5 listopada 1990 r. do 9 czerwca 1995 r. P. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...). Pracował jako operator koparki.

dowód: świadectwo pracy z 8.07.2015 r. (k. 3); zeznania odwołującego (k. 31)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków oraz zeznań odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zabrane w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) (...) w P. oraz w Przedsiębiorstwie (...) znajdujące się w aktach sprawy. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana przez strony, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu zatem na dokumentach tych oparto ustalenia faktyczne

Sąd uznał za spójne i konsekwentne **zeznania świadków** R. K. i R. R.. Wymienieni świadkowie potwierdzili fakt pracy odwołującego jako operatora ciężkich maszyn budowlanych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 stycznia 1975 r. do 31 października 1990 r., z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...). Obaj świadkowie potwierdzili, że odwołujący zajmował się wyłącznie obsługą koparki jednonaczyniowej. Nadto świadek R. K. zaznaczył, iż w jego przypadku przebieg zatrudnienia był taki sam jak u odwołującego, tj. najpierw pracował jako pomocnika maszynisty koparki, a później na samodzielnym stanowisku operatora. Wskazali także, iż odwołujący w tym czasie nie miał dłuższych przerw w pracy i pracował w pełnym wymiarze.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków. W sposób przekonujący i rzeczowy odwołujący wyjaśnił na czym polegała jego praca jako operatora.

Sąd zważył, co następuje:

Przyznawanie emerytur dla osób urodzonych tak jak odwołujący po 31 grudnia 1948 r. reguluje art. 184 ustawy emerytalno-rentowej.

Zgodnie z tym przepisem emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi :

- mężczyzna osiągnie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
 - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
 - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne w niniejszej sprawie było to, iż:

1. odwołujący w dniu 10 maja 2015 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 1.01.1999 posiada ponad 25 lat stażu ubezpieczeniowego,
3. nie przystąpił do OFE.

Sporne natomiast w sprawie było to, czy odwołujący legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych – organ rentowy nie uwzględnił bowiem okresu zatrudnienia od 24 lipca 1974 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 1 maja 1990 r. do 31 października 1990 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...), a także od 5 listopada 1990 r. do 9 czerwca 1995 r. z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...).

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.) wraz z załącznikiem do tego rozporządzenia.

Na podstawie § 2 powoływanego rozporządzenia okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 cyt. rozporządzenia – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". W wykazie tym są wymienione m. in.:

w dziale V W budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych

pod poz. 3 prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże, judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. W uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85, LEX nr 14635 Sąd Najwyższy wskazał, że w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy.

Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem – podkreśla SN – przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625: „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Odnosząc przytoczone rozważania Sądu Najwyższego do sprawy niniejszej należy stwierdzić, że odwołujący przedstawił dowody na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach. Do okresu pracy w szczególnych warunkach należało zaliczyć okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) (...) w P. od 1 stycznia 1975 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 1 maja 1990 r. do 31 października 1990 r., a także okres od 5 listopada 1990 r. do 9 czerwca 1995 r. w Przedsiębiorstwie (...). W obu tych okresach odwołujący pracował jako operator ciężkich maszyn budowlanych - koparek jednonaczyniowych, na które uzyskał uprawnienia III kategorii w grudniu 1974 r., a następnie w lutym 1981 r. uzyskał uprawnienia II kategorii.

W obu tych okresach odwołujący wykonywał stale i pełnym wymiarze czasu pracy te same czynności i nie był kierowany do innych prac. Oznacza to, iż spełnił trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając okresy:

- od 1 stycznia 1975 r. do 30 kwietnia 1990 r. i od 1 maja 1990 r. do 31 października 1990 r. w Przedsiębiorstwie (...) (...) w P. **[15 lat + 11 miesięcy]**,
- od 5 listopada 1990 r. do 9 czerwca 1995 r. w Przedsiębiorstwie (...) **[4 lata + 7 miesięcy + 5 dni]**.

Sąd nie uwzględnił natomiast okresu od 24 lipca 1974 r. do końca grudnia 1974 r., albowiem w tym okresie odwołujący był zatrudniony jako pomocnik maszynisty spycharki, a uprawnienia pozwalające na wykonywanie pracy na samodzielnym stanowisku uzyskał dopiero w grudniu 1974 r. Ponadto z dniem 1 stycznia 1975 r. został przeniesiony na stanowisko operatora koparki.

Do stażu pracy odwołującego w warunkach szczególnych należało także zaliczyć okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 26 kwietnia 1977 r. do 10 kwietnia 1979 r. Odwołujący bowiem zarówno przed odbywaniem służby, jak i po jej odbyciu wykonywał pracę w szczególnych warunkach, na co wskazano powyżej. Ponadto należy mieć w tym

przypadku na uwadze uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r. (II UZP 6/13), w której Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, iż czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 27 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 1974 r.) zalicza się – na warunkach wynikających z tego przepisu – do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej).

Przy ustaleniu, że odwołujący wykazał co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych (w istocie 20 lat + 6 miesięcy + 5 dni) orzeczono jak w wyroku na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznano mu prawo do wcześniejszej emerytury od 10 maja 2015 r., tj. od ukończenia wieku 60 lat.

/-/ Maciej Nawrocki